Р Е П У Б Л И К А   М А К Е Д О Н И Ј А

ВЛАДА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЈА ЗА ИНТЕГРИРАНО ГРАНИ   НО УПРАВУВАЊЕ

- ***Проект реализиран од страна на Ме уминистерската група за управување со проектот Интегрирано грани но управување***

- ***Финансиран од Е.У., раководен од Европска Агенција за Реконструкција***

С к о п ј е, октомври 2003 година

1.0. ВОВЕД --- 7
2.0. ГРАНИЦА Ђ ОПИС -- 9
- Историја
- Соседи
- Официјални грани ни премини
- Географија и топографија
- Грани на економија

3.0. СТРАТЕ КИ ПРЕДИЗВИЦИ -- 11
- Конвенционален воен напад
- Мо ност за навлегување на непријателски настроени поединци и групи
- Внатре ен конфликт
- Криминал

4.0. ПРАВНИ РАБОТИ - ИНТЕГРИРАНО ГРАНИ НО УПРАВУВАЊЕ ----------------- 12
- енгенски каталог на најдобри пракси
- Цели

5.0. ДР АВЕН КОМЕСАР ЗА ГРАНИ НО УПРАВУВАЊЕ --------------------------------- 13
- Демократски надзор
- Зада и и овластувања

6.0. НАЦИОНАЛНА ГРАНИ НА ПОЛИЦИСКА СЛУ БА --------------------------------- 15
- Позадина
- Оперативен концепт
- Национален систем за грани ен мониторинг
- Национален координативен центар за грани но управување
- Региони на грани ната полиција (основна командна единица)
- Криминални истраги
- Регрутација
- Селекција
- Обука на персоналот на грани ната полиција
- Изјава за мисијата на грани ната полиција

7.0. МЕТОДОЛОГИЈА ВО ПРОЦЕСОТ НА ПРИМОПРЕДАВАЊЕ ГРАНИ НА БРИГАДА - ГРАНИ НА ПОЛИЦИЈА -- 20
- Оп то
- Развој на план
- Цели
- Потреби

8.0. НАЦИОНАЛЕН КООРДИНАТИВЕН ЦЕНТАР ЗА ГРАНИ НО УПРАВУВАЊЕ Ђ 21
- Цел
- Зада а
- Управување
- Команда, контрола и комуникации
- Офицери за врска од соседните др ави
- Планови и процедури за итни слу аи

9.0. ГРАНИ НА ЗОНА И НАДЛЕ НОСТИ НА ГРАНИ НАТА ПОЛИЦИЈА ---------- 23
- Грани на зона

10.0. ДЕФИНИРАЊЕ НА НАДЛЕ НОСТИТЕ Ђ ГРАНИ НА ПОЛИЦИЈА И ЦАРИНСКА УПРАВА --------------------------------------- 24
- Позадина
- Грани на полиција
- Царинска Управа

- Активности

11.0. КООРДИНАЦИЈА НА СТРАТЕ КАТА ОПЕРАТИВНА ПОЛИТИКА ------------- 26
- Цел

12.0. НАЦИОНАЛЕН СИСТЕМ ЗА ГРАНИ ЕН МОНИТОРИНГ --------------------------- 26
- Потреба од ефикасен проток на информации
- Процедури за рапортирање
- Анализа на ризиците
- Национален систем за грани ен мониторинг како информати ко ре ение

13.0. КАТЕГОРИЗАЦИЈА НА ГРАНИ НИТЕ ПРЕМИНИ ------------------------------------ 29
- Потреба од приоритети при алокацијата на ресурсите
- Моментална состојба
- Концентрирање на ресурсите на одредени грани ни премини
- Категоризација на грани ните премини
- Цели
- Потреби

14.0. НАДЛЕ НОСТИ И ПРОЦЕДУРИ НА ГРАНИ НИТЕ ПРЕМИНИ ------------------ 31
- Моментална состојба
- Воспоставување на процедури
- Организација на грани ните премини
- Контрола и проток на сообра ајот
- Опрема
- Цели

15.0. ЗАТВОРЕН СИСТЕМ ЗА ВИДЕО НАДЗОР (ЗСВН) --------------------------------------- 34
- Непроценлива опрема
- Инсталација и поврзување
- Внесување на податоци и контрола

16.0. ПРЕТРЕС НА КОМЕРЦИЈАЛНИ И ДРУГИ ВОЗИЛА ------------------------------------ 35
- Потреба од претрес
- Избегнување на увозни дава ки
- Нелегални стоки и трговија со лу е
- Потреба од профилирање, разузнавање и проактивна истрага
- Акции

17.0. ИЛЕГАЛНА ИМИГРАЦИЈА И ТРГОВИЈА СО ЛУ Е ------------------------------------ 38
- Позадина
- верц и трговија со лу е и потреба од јасна стратегија
- Улогата на Грани ната полиција
- Потреба за отстранување на други агенции од процесот

18.0. НЕДОЗВОЛЕНА ТРГОВИЈА СО ДРОГА --- 40
- Позадина
- Примат на Криминалисти ката полиција
- Улога на Царинската управа
- Потреба од соработка поме у полицијата и цармата
- Наменски ме овити тимови
- Прекурсори - дроги и ору је за масовно уни тување
- Цели

19.0. РАДИОАКТИВНИ МАТЕРИЈАЛИ --- 42
- Дирекција за за тита од радијација
- Регулаторна одговорност
- Загрозување

- **Национална безбедносна работна група - радиоактивни материјали**
- **Обука**
- **Отпаден метал**
- **Меморандум за соработка - Дирекција за за   тита од радијација и царинска управа**
- **Гама - спектрометри**
- **Цели**
- **Барања**

20.0. РЕГУЛИРАЊЕ И КОНТРОЛА НА   ТЕТНИ И ОПАСНИ МАТЕРИИ -------------- 44
- **Регулирање**
- **Национална комисија за здравство, безбедност и   ивотна средина**
- **Министерството за   ивотна средина и просторно планирање како привремена регулаторна власт**
- **Насоки за грани   на контрола**

21.0. КОНТРОЛА НА ЗАРАЗНИ БОЛЕСТИ -- 45
- **Одговорности**
- **Процедури и планови за итни слу   аи**

22.0. ФИТОСАНИТАРНА, ВЕТЕРИНАРНА И   УМСКА ИНСПЕКЦИЈА ---------------- 46
- **Министерството за земјоделство,   умарство и водостопанство   и неговата улога во грани   ното управување**
- **Фитосанитарна контрола**
- **Ветеринарна контрола**
- **умарство**
- **Цели**
- **Потреби**

23.0. ИНСПЕКЦИЈА ЗА КВАЛИТЕТ НА ХРАНАТА -- 49
- **Дирекција за храна**

24.0. ПРОЦЕДУРИ НА вЗЕЛЕНАТА ГРАНИЦАг -
ЦАРИНСКА УПРАВА И ГРАНИ   НА ПОЛИЦИЈА --------------------------------------- 49
- **Откривање на царински прекр   оци и криви   ни дела на зелената граница**
- **Координација поме   у Грани   ната полиција и царина**
- **Рапортирање и известување**
- **Ва   е   ки оперативни процедури**
- **Поддр   ка на Царинската управа од страна на Грани   ната полиција**
- **Потреби**

25.0. РАЗВОЈ НА ГРАНИ   НИТЕ ОБЛАСТИ -- 50
- **Недоволна комуникациска поврзаност и развој на пограни   ните области како при   ина за криминални и прекугрпани   ни активности**
- **Пове   еагенциски пристап и стратегија за развој на границите**
- **Поддр   ка на руралните грани   ни заедници**

26.0. АЕРОДРОМИ --- 52
- **Позадина**
- **Координација на управувањето**
- **Објекти и средства**
- **Имиграциона поддр   ка**
- **Интеграција**
- **Опасности од експлозивни направи и тероризам**
- **Цели**
- **Потреби**

27.0. ЕЗЕРСКА ПАТРОЛА --- 53
- **Нелегални езерски преминувања**

- **Потреба од зголемување на присуството на езерските патроли**
- **Пловни објекти на езерската патрола**
- **Копнена радарска контрола**
- **Мобилни копнени патроли**
- **Интегрирано оперирање**
- **Соработка со властите во Република Албанија**
- **Обука**
- **Потреби**

28.0. РЕГИОНАЛНА СОРАБОТКА И КООРДИНАЦИЈА -------------------------------------- 55
- **Владина политика**
- **Зајакнување на соработката**
- **Координативни состаноци на грани ните премини**
- **Координативни состаноци (билатерални) на регионалните координативни центри**
- **Регионални (мултилатерални) координативни состаноци**

29.0. ЗАЕДНИ КИ ГРАНИ НИ КОМИСИИ -- 56
- **Позитивна основа**

30.0. СИСТЕМ ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ГРАНИ НИТЕ ПОДАТОЦИ (СУГП) ----------- 57
- **Потреба од систем за управување со грани ните податоци**
- **Функцијата на системот за управување со грани ните податоци**
- **Потреба за регистрирање на влез и излез**
- **Обука**
- **Регионална интеграција**

31.0. ПАСО КИ И ВИЗЕН РЕ ИМ --- 59
- **Пасо ите и визите како составен дел на грани ното управување**
- **Потребата за воведување на профилирање**
- **Измени на македонскиот пасо**
- **Визи и соработка поме у конзуларните слу би и Грани ната полиција**
- **Обука**
- **База на податоци за визи како корисно средство**
- **Архива за документи**
- **Цели**

32.0. ПРОФИЛИРАЊЕ -- 62
- **Профилирањето во грани ното управување**
- **Стока и развој на параметри за профилирање од страна на царината**
- **Профилирање при контрола и проверка на лица**
- **Потреба од директна поврзаност поме у конзуларниот персонал и апликантите за виза**
- **Барања**

33.0. РАЗУЗНАВАЊЕ --- 63
- **Разузнавање, анализи и делење на информации**
- **Инволвираност на локално ниво**
- **За титена база на податоци**
- **Офицери за врски**
- **Централното ниво**
- **Протокот на податоци како мерка за размената на информации**
- **Цели**
- **Потреби**

34.0. АНАЛИЗА НА РИЗИЦИТЕ -- 65
- **Анализа на ризиците - оптимизирање на управувањето со ресурсите и операциите**
- **Потреба од обука**

35.0. ЗА   ТИТА НА ПОДАТОЦИ -- 66
- **Потреба од за   тита на податоците**

36.0. ВОЕНА ПОДДР   КА НА ЦИВИЛНИТЕ ВЛАСТИ --- 68
- **Потребата за интегрирање на воените сили во грани   ното управување**
- **Потреба од поддр   ка на цивилните агенции и координација на помо   та**
- **Принципот на административна поддр   ка и неговите вредности**
- **Барање поддр   ка - оперативни и административни процедури**
- **Поврзаност**
- **Користење на ресурси на Грани   ната полиција во слу   ај на загрозување на територијалниот интегритет**
- **Барања**

37.0. ОДНОСИ СО ЈАВНОСТА И ИНФОРМАЦИИ -- 69
- **Транспарентност и одговорност**
- **Јавна свест**
- **Веб страници**
- **Односи со медиумите**
- **Привлекување високо квалитетни регрути**
- **Денови на отвореност**
- **Отвореност на органите за грани   но управување**
- **Поддр   ување на конструктивното јавно мислење со цел да се подобрат услугите и угледот на надле   ните органи**
- **Демократска одговорност како клу   ен елемент**
- **Цели**

В О В Е Д

Владата на Република Македонија, со цел побрза Евроинтеграција,   ленство во НАТО, за увување на националниот и регионалниот мир и стабилност, а како дел од реформите во безбедносниот сектор и напорите за олеснување на протокот на лица и стоки преку др авната граница, донесе одлука за имплементирање на процесот Интегрирано грани но управување и во таа насока изработка на Национална Стратегија за Интегрирано грани но управување.

Националната Стратегија е изготвена согласно специфи ните услови, оп тествено Ђ полити кото уредување и правниот систем на Република Македонија, имај и ги при тоа предвид компаративните искуства од другите земји кои во најблиското минато ја извр иле оваа трансформација, корпусот на ме ународни инструменти и легислативата на земјите   ленки и кандидати за   ленство во Европската Унија, како и препораките содр ани во   енгенскиот Каталог на најдобри пракси.

Со цел интеграција и прибли ување кон Европските стандарди и одр ување на националниот и регионалниот мир и стабилност, Националната Стратегија е креирана во согласност со препораките и обврските кои ги има преземено Република Македонија, а кои произлегуваат од:

- потпи увањето на Спогодбата за стабилизација и асоцијација;
- у ество во механизмите на ЕУ, како   то се КАРДС,   енгенскиот договор и Пактот за стабилност;
- пристапувањето кон Европските и регионалните договори и механизми за унапредување на грани ното управување и
- потпи увањето на ме ународните конвенции.

Во иднина, грани ното управување во Р.Македонија   е биде радикално поразли но од дене ното кое, е линиски ориентирано. Идното грани но управување   е биде базирано на целосно интегриран систем за грани но управување, тесно поврзан со спроведување на законот на национално ниво и поголема контрола на лу е и стоки кои влегуваат, транзитираат или излегуваат од др авата. Интегрираниот концепт за обезбедување на границите, преку подобрување на методологијата за собирање разузнава ки информации, поефективни координирани активности, внатре на ме уагенциска и ме ународна соработка,   е обезбеди поголема сигурност во насока на анулирање на опасностите кои произлегуваат од внатре ниот и ме ународниот криминал и тероризам.

Во исто време, идниот систем за грани   но управување   е биде ориентиран кон постојано подобрување на ефикасноста на системот на грани на контрола и зголемување на протокот на лу   е и стоки.

За Македонија дви   ењето кон ЕУ и НАТО   е зна   и повлекување на Армијата на РМ од дол ностите за грани но управување и предавање на истите на цивилна грани на слу   ба. Тоа е у   те еден предизвик за создавање на новата институција.
Процесот на Интегрирано грани   но управување   е се реализира преку:

- Изготвување на Национална Стратегија за Интегрирано грани   но управување во Република Македонија, во согласност со   енгенскиот Каталог на најдобри пракси, ме   ународните норми, еднаквоста и   овековите слободи и права, со цел да се за   ува територијалниот интегритет, забрза легитимното дви   ење и трговијата, а во исто време идентификување, откривање, превенција, спре   ување и кога е неопходно справување со нелегалните и непријателските прекуграни   ни дви   ења.

- Повлекување на Армијата на РМ од одговорностите за грани   но управување до 31 Декември 2005.

- Создавање на нова национална Грани на Полициска Слу ба, во рамките на Министерството за внатре ни работи, како основна агенција за грани но управување во др   авата, која   е ја превземе одговорноста за надзор на др   авнита граница до 31 Декември 2005.

- Создавање на Национален Координативен Механизам за Грани   но управување, со кој   е раководи Грани ната Полициска Слу ба во соработка со сите останати национални агенции за грани но управување со цел да се постигне соработка, координација, заедни   ка поддр   ка и размена на информации поме   у истите.

Се нао аме во свет каде ме ународниот и прекуграни ниот организиран криминал постојано е во подем со употреба на се пософистицирани техни   ки методи и средства, а осовременувањето на комуникациските способности е импресивно. Постојано се изнао аат посигурни на ини за извр ување на криминалните активности. На 11 Септември 2001 беа демонстрирани опасностите од ме ународниот тероризам. Со цел успе но спротивставување на таквите закани, агенциите одговорни за спроведување на законот, а особено оние кои се одговорни за грани ното управување, мора секога   да бидат еден   екор понапред. Неопходно е да се развива ме усебно комуницирање, координирање на активностите, планирање и спремност брзо и ефикасно да се одговори на заканите. Наведеното не би мо   ело да се реализира без добро обу   ени и инвентивни професионалци. Добро осмислена, ефективна и постојана размена на информации и разузнава ки процедури во корелација со оперативното планирање се од витално зна   ење. Македонија во моментот не е подготвена адекватно да одговори на заканите и

е ранлива за оние кои сакаат да ја искористат нејзината географска, полити ка, социјална, економска и етни ка состојба за криминални цели.

Со цел успе но да се справиме со загрозувањата со кои во моментов се соо ува Р.Македонија, неопходно е радикално да се промени ставот во однос на грани ното управување на индивидуално и институционално ниво. Во спротивно др авата е биде слаба алка во борбата против ме ународниот организиран криминал, а воедно и понатаму е биде подло на на внатре на нестабилност. Безбедноста и стабилноста во иднина зависат во голема мера од примената на ефикасно грани но управување, информирањето, комуникациите и координацијата. Овие функции не треба да бидат во рацете на индивидуи, односно треба да бидат раководени од институции, а воедно не треба да бидат одговорни само индивидуални институции туку ме уагенциски тимови формирани во рамките на процесот на Интегрираното грани но управување.

Оваа стратегија зна и цврста ре еност на Владата на Република Македонија и нејзините агенции за грани но управување да запо нат и да имплементираат интензивна програма за промени. Насоките кои се поставени се остварливи, но во исто време бараат и многу напор. Страте ките насоки со тек на време е се менуваат и затоа е постои потреба од ревизија во редовни интервали со цел да се постигне постојана компатибилност со приоритетите и политиката на Владата.

ГРАНИЦА - ОПИС

ИСТОРИЈА

Сега ните граници на Република Македонија се повле ени од страна на Големите Сили по Балканските војни во 1912 и 1913 година. До тога регионот бил под Отоманската империја и бил поделен на исто административни делови (вилаети). По создавањето на Федеративна Народна Република Југославија и во нејзини рамки Народна Република Македонија, границите го изгубиле нивното зна ење и во голема мера биле занемарувани од страна на пограни ното население, кое мо ело слободно да се дви и низ целата територија. Границите добија ново зна ење кога во 1991 година Р.Македонија прогласи независност. Новата др ава наследи дел од поране ните граници на СФРЈугославија и тоа со Република Грција, Република Албанија и Република Бугарија, но во исто време мора е да воспостави грани на контрола на претходно отворената граница со Заедницата на Србија и Црна Гора. Со тоа се ограни и дви ењето на пограни ното население во пограни ните подра ја и делови од територијата на Р.Македонија.

СОСЕДИ

Република Македонија се грани   и со: Република Бугарија на исток, Република Грција на југ, Република Албанија на запад и Заедницата на Србија и Црна Гора на север, а како дел од оваа Заедница е автономната покраина Косово под аминистративна управа на ООН, според резолуцијата 1244

ОФИЦИЈАЛНИ ГРАНИ   НИ ПРЕМИНИ

Во Република Македонија има:

- петнаесет официјални патни грани   ни премини и тоа: 3 со Бугарија, 3 со Грција, 4 со Албанија и 5 со Заедницата на Србија и Црна Гора.
- три   елезни   ки грани   ни премини, од кои 2 со заедницата на Србија и Црна Гора и 1 со Грција.
- два ме   ународни аеродроми и тоа: Скопскиот и Охридскиот Аеродром.

ГЕОГРАФИЈА И ТОПОГРАФИЈА

Вкупната дол   ина на границата на Р.Македонија изнесува 895.1 км (772.7 км на копно и 122.4 км на вода). Скоро целата граница на Р.Македонија е рурална, планинска и на многу места поминува преку планински సртови. Грани   ната линија ја достигнува својата највисока то   ка на границата со Албанија (2.764 м надморска висо   ина), а најниската то   ка (45 м на грани   ната пирамида бр.58). Најте   ко достапен дел од границата е северозападниот дел од Република Македонија, односно деловите од границата кои се простираат кон Албанија и Заедницата на Србија и Црна Гора - делот кон Косово. Во тие предели границата поминува преку   ар планина (каде теренот е стрмен и нерамен) и Скопска Црна Гора (каде теренот е ме   авина од земјоделски ниви и паси   та). Двете области се непристапни, особено за возила, во период од 4 месеци во годината поради ло   ите пати   та и ло   ите временски услови во зима.

ГРАНИ   НА ЕКОНОМИЈА

Скоро сите   ители кои   ивеат во пограни   ните региони на Македонија се занимаваат со земјоделство, во најголем дел за свои ли   ни потреби. Индустријата е многу слабо развиена, а мо   ностите за друг вид на вработување се многу мали, состојбата е малку подобра во југоистои   ниот дел. Голем број од етни   ките албанци кои   ивеат во северозападниот дел од Р.Македонија работат во Заедницата на Србија и Црна Гора (Косово), каде   то исто така мо   ностите се ограни   ени поради фактот   то лу   е од Албанија, кои нај   есто пе   ки ја преминуваат границата бараат работа во Р.Македонија, а потоа со истата цел патуваат од Р.Македонија во Заедницата на Србија и Црна Гора (Косово). Особено е карактеристи   на појавата на постоењето на   верц преку границата со Заедницата на Србија и Црна Гора - во делот кон Косово и Албанија. Нај   есто се   верцуваат цигари, дрога, нафтени деривати, алкохол, ору   је и се вр   и трговија со лу   е.

СТРАТЕ КИ ПРЕДИЗВИЦИ

КОНВЕНЦИОНАЛЕН ВОЕН НАПАД

Опасноста од воен напад на Р.Македонија од страна на соседните земји е мала. Во моментот нема неопходна потреба Слу бата за грани но управување да се подготвува и обу ува за одбрана од агресија, освен да биде подготвена во одредени состојби да и помогне на Армијата на Р.Македонија.

МО НОСТ ЗА НАВЛЕГУВАЊЕ НА НЕПРИЈАТЕЛСКИ НАСТРОЕНИ ПОЕДИНЦИ И ГРУПИ

Во текот на 2001 година, настаните кои се слу ија пока аа дека Македонија се соо ува со опасност од инфилтрирање на радикални групи кои дејствуваат надвор од др авата. И покрај тоа   то во моментов состојбата е мирна и присутни се разни ме ународни организации - НАТО, ЕУ сили, ОБСЕ и ЕУММ - таквите групи се у те постојат и постои мо ност да изврат нападите врз Македонските безбедносни сили и постое ката инфраструктура. Иако, мо ностите за такво не то во моментов се мали, поради тоа   то не постои по ирока јавна поддр ка на таквите активности, останува опасноста од непредвидлив развој на состојбите во др авата и во регионот кои би мо еле да имаат негативни импликации врз безбедносната состојба. Не постојат докази дека овие групи поседуваат те ко воору ување како   то се тенкови и артилерија, но постојат докази дека имаат пристап до модерно и софистицирано лесно и средно воору ување. Се у те егзистираат криминални дви ења на границата кон Заедницата на Србија и Црна Гора Ђ делот на Косово, а повремената употреба на огнено ору је пока ува дека неопределениот број на лу е кои ја преминуваат границата се воору ени. Затоа Слу бата за грани но управување мора да бидат адекватно подготвени за справување со криминалните воору ени групи.

ВНАТРЕ ЕН КОНФЛИКТ

Големо коли ество на лесно воору ување кое се нао а во приватни раце и мо носта за пристап до истото преку добро организираните   верцерски канали ја зголемуваат опасноста од внатре ен конфликт. Затоа во процесот на грани но управување приоритетно треба да се идентификуваат и контролираат тие канали.

КРИМИНАЛ

Македонија се соо ува со проблеми поради својата географска поло ба. Таа се нао а на раскрсницата на анти ките трговски пати та кои воделе од Персија, Исто на Европа и Кафказ. Тие пати та се у те постојат и имај и ја во предвид економската разлика поме у др авите во регионот и оние од Западна Европа, нелегалната трговија со

наркотици, цигари, лу е, ору је и акцизни стоки е сеу те актуелна во целиот регион. Голем дел од нелегалните транспорти транзитираат и преку територијата на РМакедонија. Во однос на влогот потенцијалниот профит е огромен. Стоката на нејзиниот пат до крајната дестинација проа а низ неколку раце, при то се остварува профит во секоја фаза. Организирани групи на криминалци со ме ународни врски се во мо ност да поткупуваат јавни слу беници и ленови на Влади. Тие имаат пристап и до софистицирано лесно воору ување.

На секое друго, освен на најниско ниво, те ките криминални дела како недозволена трговија со цигари и наркотици, организирање и помагање на нелегалната имиграција, не се мо ни без одреден степен на криминална соработка и поврзаност. Според тоа криминалните мо ности не се зависни само од способноста и знаењата на поединците, туку пове е зависат од соработката и криминалните контакти на добро организирани групи, ија заедни ка цел е изврувување специфи ни добро исплатливи криминални дела, овозмо ување логисти ка поддр ка, прода ба на стоки и перење на пари.

Мо е слободно да се ка е дека постоењето на организиран прекугрaни ен и ме ународен криминал со висок профит, корупцијата и поврзаноста со воору ените групи претставува закана за националната безбедност и стабилност. Борбата за спре увањe на овие закани мора да биде на врвот на листата на приоритети на Р.Македонија.

ПРАВНИ РАБОТИ - ИНТЕГРИРАНО ГРАНИ НО УПРАВУВАЊЕ

ЕНГЕНСКИОТ КАТАЛОГ НА НАЈДОБРИ ПРАКСИ

- Соработката и координацијата на одговорностите на разли ните тела би требало да биде регулирана со еден официјален Акт. Со ова треба да се покрие целиот спектар на прекугрaни на соработка, размена на национални офицери за врски, анализа на ризици, размена на искуства, соработка при обука и соработка при истрагите.

ЦЕЛИ:

- Законска основа за формирање на Грани ната полиција и преземање на обезбедувањето на др авната граница од страна на МВР, е се создаде со измени и дополнување на: Законот за внатре ни работи и Законот за преминување на др авната граница и дви ење во грани ниот појас. Планирано е законите за измена и дополнување на овие закони да се донесат до крајот на 2003 година.

-.

- Изработка на Закон за надзор на др   авната граница

ДР   АВЕН КОМЕСАР ЗА ГРАНИ   НО УПРАВУВАЊЕ

ДЕМОКРАТСКИ НАДЗОР

Демократскиот надзор и независниот мониторинг на воспоставувањето и спроведувањето на Интегрираното грани   но управување се клу   ни доколку сакаме да постигнеме високо ниво на ефикасност, ефективност, непристрасност и по   ит од страна на гра   аните. Демократскиот надзор овозмо   ува транспарентност, со   то оние кои имаат одредени овластувања и на кои им е доверено спроведувањето на политиката, стануваат одговорни за своите постапки и изведба.

Демократскиот надзор е исто така ме   ународно прифатен како мерило за добро раководење на др   авата,   то е вклу   ено во оваа стратегија со назна   ување на Др   авен Комесар за Грани   но Управување, во согласност со   лен 76 од Уставот на Р.Македонија. Др   авниот Комесар мора да биде независен од било кое тело или агенција инволвирани во грани   ното управување.

ЗАДА   И И ОВЛАСТУВАЊА

Др   авниот Комесар   е ги има следните дол   ности и овластувања да:

- Дава совети на Парламентот и Владата во врска со Интегрираното грани   но управување.
- Го надгледува спроведувањето на законите и законските процедури поврзани со Интегрираното грани   но управување.
- Посредува и доколку е потребно арбитрира, во слу   ај на конфликт или недоразбирања поме   у министерствата и агенциите инволвирани во процесот на Интегрираното грани   но управување.
- Дава препораки за подобрување на Интегрираното грани   но управување
- Поднесува изве   тај до Премиерот и Собранието двапати годи   но за имплементирањето на процесот на Интегрирано грани   но управување.

Основни овластувања на Др   авниот Комесар   е бидат:

- Да се информира за на   инот на кој министерствата и агенциите го спроведуваат Интегрираното грани   но управување, а особено за:
    - Согласност со Уставот, законите, ме   ународните договори и ме   ународните стандарди за најдобри пракси.

- Соработката, размената на информации и координацијата поме у министерствата и агенциите кои се инволвирани во грани ното управување.
- Ре авањето на поплаките од страна на јавноста кои се однесуваат на агенциите за грани но управување и нивните процедури.
- Напорите и договорите кои се прават од страна на министерствата и агенциите инволвирани во Интегрираното грани но управување во правец на согледување на ставовите на стопанствениците и локалната заедница за грани ното управување.
- Стратегијата за ове ките ресурси и состојбата со слу бите на министерствата и агенциите инволвирани во грани ното управување, а кои се врзани со нивните одговорности за грани но управување.

НАЦИОНАЛНА ГРАНИ НА ПОЛИЦИСКА СЛУ БА

ПОЗАДИНА

Програмата за формирање на Грани на полиција е клу ен елемент на Стратегијата за Интегрирано грани но управување и целосно е во согласност со енгенскиот Каталог[1]. Развивањето на оваа програма е одговорност на Министерството за внатре ни работи.

Во согласност со политиката на ЕУ, Владата недвосмислено јавно и ме ународно ја изрази својата намера да ја повле е Армијата од одговорностите за за тита на границите и истите да ги превземе новоформирана цивилна слу ба - Грани на полиција до 31 Декември 2005. За да не се создава целосно нова владина агенција, Грани ната полиција е се формира во рамките на структурата на Министерството за внатре ни работи.

Новата Грани на полиција е ги апсорбира надле ностите и дол ностите на Секторот за грани ни премини од Министерството за внатре ни работи и оние на Грани ната Бригада од Министерството за одбрана. Според тоа Грани ната полиција е биде одговорна за контрола на целата граница, вклу увај и ги и аеродромите и езерата. Исто така, е биде одговорна за спроведување на проверки за откривање и спре ување на

[1] “Centraliziran nadzor i nasoki za granična kontrola i nadgleduvawe pod rakovodstvo na ministerstvo koe raboti vo oblasta na Pravda i vnatrešni raboti’’.

“Soodvetnata javna vlast e specijalizirana Policiska - Granična edinica”.

“Graničnata kontrola i nadgleduvaweto treba da se sprovedat od strana profesionalni slubenici od istata administrativna edinica koja go organizira graničnoto upravuvawe, dokolku e možno vo ramkite na edno ministerstvo”.

загрозувања на националната безбедност и треба да биде подготвена да овозмо и административна подд р ка на другите агенции за грани но управување.

Грани ната полиција е има потреба од инфраструктура за комуникации, команда и контрола за да мо е да ги изв р ува и координира своите активности.

ОПЕРАТИВЕН КОНЦЕПТ

Криминалните активности, методи и комуникации секојдневно се посовремени, покомплексни и се карактеризираат со употреба на софистицирана техника. Со употреба на извидува и, мобилни телефони, скриени - маскирани и други активности за предупредување, измама и пресекување од страна на криминалците, постарите добро поставени техники и методологија за грани но управување стануваат недоволни и неефикасни. Зголемената употреба на огнено ору је од страна на криминалните елементи за да се спре и спроведувањето на законот, како и заканите за ескалирање на насилството како одговор на полициските активности, го прави полициското работење во одредени делови на границата те ко и опасно.

За да мо е адекватно да се одговори на овие предизвици потребно е да се примени нов оперативен концепт.

Прв елемент на новиот концепт е интеграцијата. Централна то ка на интеграцијата е тоа то Грани ната полиција нема да биде интегрирана само во грани ното управување, туку преку Националниот Систем за Грани ен Мониторинг, е се овозмо и пристап до сите делови на границата, до сите потенцијали и ресурси, то е обезбеди инфраструктура и помо во остварувањето на интеграција на сите агенции за грани но управување.

Грани ната полиција е користи комбинација на прикриено и откриено физи ко и техни ко набљудување, напредни аналити ки и разузнава ки техники и размена на информации со останатите агенции со цел да обезбеди јасни, целосни, прецизни и сигурни информации врз основа на кои е мо е да се планираат проактивни поедине ни или ме уагенциски операции.

 е се практикува комбинација на слу ајни и однапред испланирани, координирани патроли кои е бидат засновани на сигурни теренски и разузнава ки анализи. Користењето на стати ни позиции, како то се патролни бази и полициски станици, кои претставуваат оптоварување на ресурсите и добро им се познати на криминалците е се сведе на минимум; е се задр ат само таму каде то се потребни за подд р ка на патролите и каде пристапот е особено те ок. е се практикува испра ање на патроли и во поодале ени области и места.

е треба да биде вклу ен принципот на десвесност за состојбитеее, односно властите кои е раководат со грани ното управување е треба да го дефинираат недостатокот на време и потенцијали за извр ување на три функции:

а. Откривање на дви ења кои се мо ен обид за нелегално поминување на границата.
б. Идентификување на откриените цели.
ц. Анализа на претходните идентификации. (способноста за реакција го диктира временскиот недостаток кој е потребен за да се постигне контрола на преминувањето на границата) - Тука спа аат и невооби аените инциденти како и оние на аеродромите.

За да се обезбедат пријателски и редовни односи со локалното население, е се практикува испра ање на откриени патроли. Зада а на овие патроли составени од специјалисти за комуникација со локалните заедници е биде да се вклу ат потребите, проблемите и интересите на локалното население во системите за анализа и планирање. Тие исто така е му даваат совети и поддр ка на локалното население.

НАЦИОНАЛЕН СИСТЕМ ЗА ГРАНИ ЕН МОНИТОРИНГ

Преку Националниот Систем за Грани ен Мониторинг до кој е имаат пристап Царинската управа и Министерството за Одбрана, Грани ната полиција е има сигурни и брзи комуникациски врски целосно интегрирани во механизмите за оперативен одговор и планирање.

НАЦИОНАЛЕН КООРДИНАТИВЕН ЦЕНТАР ЗА ГРАНИ НО УПРАВУВАЊЕ

Грани ната полиција е биде одговорна за основање и раководење на Националниот Координативен Центар за Грани но Управување (НКЦГУ). Преку него, слу бата е има мо ност да ги координира своите активности со активностите на сродните агенции за грани но управување. Иако Грани ната полиција е основна агенција за грани но управување, е нема надле ност над сродните агенции за грани но управување. Напротив, таа е ја помага соработката и координацијата преку обезбедување на услуги и поддр ка на тие агенции, базирано на принципот на административна помо .

Грани ната полиција нема примат над Царинската управа во поглед на процесирање на стоки и во овој дел треба да биде подготвена на барање од било кое ниво, да обезбеди поддр ка на Царинската управа со цел да се постигне националната цел - олеснување на протокот на комерцијалниот сообра ај и трговијата.

РЕГИОНИ НА ГРАНИ НАТА ПОЛИЦИЈА (ОСНОВНА КОМАНДНА ЕДИНИЦА)

Специфи ната состојба на разли ни делови од границата со соседните земји бара сеопфатен и соодветно прилагоден пристап, бидејќи секој дел има разли ни

карактеристики во однос на криминалот, транзитот, а воедно и како извор на нелегални имиграции.

Најголемиот дел од полициското работење е се вр и во рамките на локални полициски области, односно региони кои е бидат групирани во Регионални координативни центри. е се воспостават етири региони и етири центри, од кои секој е биде одговорен за еден дел од границата кој кореспондира со една од соседните др ави: Грција, Бугарија, Албанија и Заедницата на Србија и Црна Гора.

КРИМИНАЛНИ ИСТРАГИ

Истра ните и дел од криминалисти ко - аналити ки работи и одговорности на Грани ната полиција, е бидат поврзани со Одделот за криминалисти ка полиција во Бирото за јавна безбедност. Со тоа е се обезбеди најголема мо на интеграција на грани ното управување со националните криминални истра ни активности (криминални активности поврзани со нелегална трговија со наркотици, ору је, трговија со лу е, брутален криминал и тероризам) и спроведувањето на законите на национално ниво. Преку аналити ари и инспектори од овие области, Грани ната полиција е има пристап до информациите на национално ниво кои е помогаат при оперативното управување.

РЕГРУТАЦИЈА

Владата има одговорност да ги за ува работните места каде то е мо но. Затоа е мора внимателно да се разгледа мо носта персоналот на Грани ната бригада од Министерството за одбрана и Секторот за грани ни премини при Министерството за внатре ни работи, да премине во Грани ната полиција.
Ставот на ЕУ е многу јасен во поглед на потребата од целосно професионална грани на слу ба. Тоа ги исклу ува воените регрути и војниците по договор од Грани ната бригада освен ако не се приклу ат како цивилни регрути. Искусните професионални ленови на Грани ната бригада имаат локално познавање и искуство кое е мо ат да го искористат.

Персоналот на Грани ната бригада и Секторот за грани ни премини треба да биде информиран за целиот процес во најскоро мо но време со цел да се спре ат и разјаснат пекулациите.

СЕЛЕКЦИЈА

Постои мо ност работните местата во Грани ната полиција да се пополнат со високо професионален и стру ен персонал. Новиот концепт на грани но управување бара енерги ен, интелегентен, физи ки спремен персонал со имагинација, иницијатива и

одли ни интерперсонални способности. Селекцијата е биде заснована на овие критериуми како дополнување на оние кои ве е ва ат за леновите на полицијата.

Доколку не се земат во предвид овие фактори, процесот на селекција е биде полесен, но на тој на ин без сомне е се ослаби грани ното управување и таквото однесување е биде многу неодговорно.
Целиот персонал кој сака да се приклу и на Грани ната полиција е мора да го помине процесот на селекција без оглед на професионалното искуство.

Регрутацијата и селекцијата треба да бидат транспарентни и фер. ленови на соодветни представни тва на меународната заедница е бидат поканети да ги надгледуваат двата процеса и од нив е се бара да го известат Националниот Комесар за Интегрирано грани но управување. Посебно внимание е се обрне на обидите да се направи дискриминација на кандидатите, позитивна или негативна, на етни ка, полити ка, религиозна или полова основа.

ОБУКА НА ПЕРСОНАЛОТ НА ГРАНИ НАТА ПОЛИЦИЈА

Грани ната полиција е нова структура. Сите позиции во структурата мора да се пополнат пред таа да по не да функционира. Како то ве е бе е ка ано оперативниот концепт е потполно нов. Тој бара експерти за имиграција, патни исправи, профилирање, анализа на ризици, оперативно планирање, такти ко патролирање, надгледување и многу други области.

Персоналот на Грани ната полиција е има полициски овластувања и затоа мора сите да бидат обу ени како полицајци.

Целиот персонал на Грани ната полиција кој е работи на границите е посетува асови по странски јазици.

Мора да обезбедиме висококвалитетни регрути и да им овозмо име обука на највисоко ниво. Не мо е едноставно да се дообу и полицискиот и воениот персонал и да се о екува дека Стратегијата за интегрирано грани но управување е ги пре ивее слабостите кои е произлезат како резултат на тоа во нејзината основа.

Во процесот на формирање на Грани ната полиција е се примени пет - фазен пристап за регрутација и обука:

Пета Фаза	дополнителена обука
етврта	обука на команден и специјализиран

Фаза	персонал
Трета Фаза	специјализирана обука на Грани ната полиција
Втора Фаза	Основна полициска обука
Прва Фаза	регрутација и селекција

ИЗЈАВА ЗА МИСИЈАТА НА ГРАНИ   НАТА ПОЛИЦИЈА

вКако основна агенција на др   авата за грани   но управување, Грани   ната полиција   е се развива со цел да создаде и одр   и позиција на ефикасна грани   на слу   ба.   е соработува и   е ги поддр   ува другите агенции инволвирани во грани   ното управување,   е ја олеснува ме   у-агенциската соработка и координација преку Националниот Координативен Центар за Грани   но Управување. Слу   бата   е соработува со своите партнери надвор од земјата со цел да се олесни и забрза преминувањето преку др   авната граница, односно легитимниот сообра   ај, а во исто време да ги обесхрабри, спре   и, пресретне, открие и да ги гони без предрасуди во согласност со законот, индивидуите или организациите кои се вме   ани во нелегалното преминување на границата. Персоналот на Грани   ната полиција   е се труди да стане модел за ли   ен интегритет и волонтерски да ја демонстрира нивната по   ит за еднаквите   овекови права и слободиг

МЕТОДОЛОГИЈА ВО ПРОЦЕСОТ НА ПРИМОПРЕДАВАЊЕ
ГРАНИ   НА БРИГАДА - ГРАНИ   НА ПОЛИЦИЈА

ОП   ТО

Министерството за одбрана и Министерството за внатре   ни работи имаат зада   а да раководат со примопредавањето на грани   ното обезбедување и одговорностите, без да се компромитира грани   ното управување и безбедноста. Треба да се о   екува дека сите слабости кои   е се манифестираат во процесот на примопредавањето   е бидат искористени од страна на криминалните мре   и, организации или индивидуи.

Треба да се изготви јасен, добро осмислен и детален план. Доколку се избрза со процесот единствената разлика   е биде во тоа   то наместо војници   е има полиција на границите. Со тоа, нема да се имплементира интегрираната стратегија, ниту   е се подобри грани   ното управување.

РАЗВОЈ НА ПЛАН

Министерството за одбрана и Министерството за внатре   ни работи под раководство на назна   ениот командант на Грани   на полиција   е формираат наменски сили за да развијат детален план за примопредавање. Министерството за одбрана има за зада   а да ја обезбеди целата неопходна помо   за овој процес како работа од национален интерес.

Основните елементи на планот   е вклу   ат:

- Заедни   ко патролирање на војската и полицијата, како и запознавање со соодветните грани   ни области пред примопредавањето на надле   ностите[2].
- Фазно примопредавање на надле   ностите по воспоставувањето на командите, контролата и комуникациите на Грани   на полиција, Централата на Грани   ната полиција и контролната соба, НКЦГУ и соодветните Регионални координативни центри.

ЦЕЛИ:

- Формирање на работна група за примопредавање до крајот на месец јануари 2004.
- Планот за примопредавање да биде подготвен до 31 март 2004.
- Согласно конкретните состојби,   е се утврди динамиката на примопредавање ју   ната, исто   ната, западната и северната граница, при   то е планирано примопредавањето да се одвива по следниот временски распоред:
- ју   ната граница на надле   ности заклу   но со јули 2004,
- исто   ната граница на надле   ности заклу   но со декември 2004,
- северната граница на надле   ности заклу   но со јули 2005,
- западната граница на надле   ности заклу   но со декември 2005,

ПОТРЕБИ:

- Да не се доведе во пра   ање ефикасноста на грани   ното управување и безбедноста на др   авата.

НАЦИОНАЛЕН КООРДИНАТИВЕН ЦЕНТАР ЗА ГРАНИ   НО УПРАВУВАЊЕ

ЦЕЛ

Со цел да се постигне ефикасна координација, заедни   ка подд р   ка, избегнување на дуплирање, олеснување на протокот на информации и напредок кон поголема

[2] Profesionalniot personal na Graničnata Brigada koj će bide prefrlen vo Graničnata policija, će se rasporedi vo oblastite vo koi prethodno rabotel so cel da se postigne element na prodolženo znaewe.

интеграција во разните аспекти на грани ното управување Грани ната полиција како најповикана слу ба во грани ното управување   е основа Национален Координативен Центар за Грани но Управување (НКЦГУ) до 30 Јуни 2004, а кој   е биде целосно функционален до 31 Декември 2004.

Обезбедувањето на то ни и навремени оперативни информации е од су тинско зна ење за развојот на анализата на ризиците и техниките за профилирање. НКЦГУ   е обезбеди, колку   то е мо но, оперативните информации да бидат координирани и достапни за сите надле ни органи кои имаат легитимна потреба.

НКЦГУ е централен елемент на Националната Стратегија. Тој е централна то ка на оперативната интеграција, соработка и координација.

ЗАДА А

НКЦГУ   е ја надгледува состојбата на сите др авни граници[3].   е има зада а да ја олесни брзата размена на информации поме у разли ните министерства инволвирани во грани ното управување и   е ги координира заедни ките активности, операции и справување со инциденти по потреба на национално ниво. Тој нема да биде Национален Команден Центар, туку   е постигнува координација преку размена на информации и соработка.

УПРАВУВАЊЕ

НКЦГУ   е биде сместен во еден објект.   е биде управуван од страна на Оперативниот сектор на Грани ната полиција и   е биде финансиран од страна на Грани ната полиција. Во него   е бидат вклу ени офицери за врска од Царинска Управа, униформираната полиција, посебните полициски сили и Министерството за одбрана и   е функционира 24   аса на ден 365 дена во годината. Офицери за врска од Министерството за здравство, Министерството за земјоделство,   умарство и водостопанство и Дирекцијата за за тита од радиоактивно зра ење (кога   е се основа)   е бидат присутни 7 дена во неделата од 07.00 до 20.00   асот, а по потреба   е се јавуваат на повик и во останатиот дел од денот.

КОМАНДА, КОНТРОЛА И КОМУНИКАЦИИ

Националниот Систем за Грани ен Мониторинг   е овозмо и НКЦГУ да добива навремени, прецизни и разбирливи изве таи кои во истиот момент   е бидат доставени до компјутерските терминали на сите оперативни офицери и офицери за врска.

---

[3] Сите стратешки постојани или полупостојани мониторинг системи; системите на Националната Гранична Служба за Команда, Контрола и Комуникации (Ц3), систем за надзор со камери и др. треба да имаат примарна или секундарна врска со НКЦГУ. НКЦГУ треба да добива дневни писмени извештаи за состојбите од сите агенции инволвирани во граничното управување.

Другите системи, како Системот за Управување со Грани ните Податоци (СУГП) и Системот за надзор со камери, е овозмо ат НКЦГУ постојано да мо е да го следи протокот на сообра ајот и активностите на сите Грани ни премини и аеродроми.

Препознавајки го сериозниот ризик за успехот и безбедноста како резултат на некоординирани и неконтролирани реакции на инциденти и поте котиите при спроведување на комплексни операции за спроведување на законите без ефикасно рапортирање и комуникации, радио, телефонски и други системи е се поставаат до воспоставувањето на СУГП, како поддр ка на НКЦГУ.

Тоа е биде извр ено како највисок национален приоритет со цел да се обезбедат комуникации преку кои е мо е да се реализира командата и контролата.

<u>ОФИЦЕРИ ЗА ВРСКА ОД СОСЕДНИТЕ ДР АВИ</u>

Воде ките агенции за грани но управување од соседните земји е бидат поканети да у ествуваат во работата на НКЦГУ преку испра ање офицери за врска во напор да се постигне регионална соработка и координација.

<u>ПЛАНОВИ И ПРОЦЕДУРИ ЗА ИТНИ СЛУ АИ</u>

Директорот на НКЦГУ е одговорен за обезбедување на заедни ки планови и процедури за итни слу аи, истите редовно да се а урираат, обновуваат и поделат на целиот персонал кој е инволвиран во разни ситуации и состојби, вклу увајки: здравствена контрола, итно затворање на грани ните премини, предупредувања за поставени бомби, истекување на опасни материи, воена поддр ка и др.

ГРАНИ НА ЗОНА И НАДЛЕ НОСТИ НА ГРАНИ НАТА ПОЛИЦИЈА

<u>ГРАНИ НА ЗОНА</u>

За разлика од сега, кога надле ностите и одговорностите за грани но обезбедување на Грани ната бригада се георгафски дефинирани со вГрани ни Зониг, Грани ната полиција своите надле ности е ги дефинира преку конкретни зада и - нема да постои грани на зона во која е мо е да се спроведуваат законите.

Грани ната полиција е биде одговорна за контрола на сите лица кои ја преминуваат границата. Исто така е има зада а да и пру а помо на Царинската управа во

пресретнувањето на стока која ја минува зелената граница со цел да мо е да се превземе соодветна акција.
Филозофијата позади овој пристап е дека има два метода за спреување на прекугранинoто нелегално дви ење. Првиот метод е да се спре и целото прекугранично дви ење на самата граница или во нејзина близина - филозофија на Берлинскиот ѕид, или вториот метод според кој сите агенции работат заедно за да ја ре ат су тината на проблемот преку идентификација на пати тата, мре ите и индивидуите, како и со користење на разузнава ки насо ено полициско работење со цел да се пресретне и оневозмо и прекугранинната нелегална активност.

Најдобро е доколку мо е стоката и лу ето да се спре ат да ја минат взелената границаг. Но, обидувај и се да го сториме ова, не треба да ја заборавиме мо носта за нивно пресретнување откако е ја преминат границата. За да се постигне ова, потребно е да постои мо ност за акција подалеку од границата на дале ина која не мо е однапред да се предвиди. Во минатото, ова претставува е проблем поради недостатокот на координација поме у релевантните агенции. Интегрираното управување со границата го дефинира и надминува овој проблем.

Овој нов пристап не бара географска грани на зона, но претставува основа и е овозмо ен со Стратегијата за Интегрирано грани но управување, со која се ука ува на неопходноста од блиски работни односи поме у надле ните органи, а особено регионалните Сектори за внатре ни работи и Грани ната полиција.

ДЕФИНИРАЊЕ НА НАДЛЕ НОСТИТЕ - ГРАНИ НА ПОЛИЦИЈА И ЦАРИНСКА УПРАВА

ПОЗАДИНА

Грани ното управување во Република Македонија се карактеризира со слаба соработка ме у разли ните надле ни органи. Ваквата ситуација налага неопходни и брзи промени.

ЕДИНСТВЕНА ЗАКОНСКА РАМКА

Најпрво, како то ве е бе е ка ано потребна е единствена законска рамка која то е го покрива Интегрираното грани но управување. Оваа законска рамка, ме у другото, е ги идентификува улогите на разли ните органи за грани но управување. Од оваа законска рамка, други закони и интерни регулативи мо е да бидат создадени.

вСоработката и координацијата на надле ностите на разли ните тела е биде регулирана со официјален Актг Ђ
енгенски Каталог

ВЛАДИНА ПОЛИТИКА - УЛОГИ И НАДЛЕ НОСТИ

Сепак, за да се подготви ваква законска рамка потребно е да постои владина политика во однос на улогата и одговорностите на секој од органите. Потребно е то е мо но поскоро да се дефинираат принципите на кои е бидат засновани овие одговорности.

ГРАНИ НА ПОЛИЦИЈА

- Надле носта за контрола и проверка на лу ето то ја минуваат др авната граница ја има Грани ната полиција.
- Надле носта за оперативна координација на Интегрираното грани но управување ја има Грани ната полиција. Оваа координација е биде постигната преку олеснувањето на размената на информации и ме уагенциската соработка во духот на колегијалност, а не од позиција на наметнување на власт.
- Координацијата на реакција во итни слу аи и во слу аи на несре а е во надле ност на Министерството за Внатре ни Работи.
- Истрагите за сите криви ни дела, освен оние кои се поврзани со цармински прекр оци и криви ни дела од областа на царинското работење, како то е утврдено со закон е бидат во надле ност на полицијата. Било каква информација поврзана со ваков прекр ок, или откривање на ваков прекр ок од страна на Царинската управа, или било која друг надле ен орган е биде пренесена на Грани ната полиција без никакво одлоување. Единствен исклу ок е бидат ситуациите предвидени во Меморандумот за Соработка поме у надле ните органи како на пример во поглед на дрогата.

ЦАРИНСКА УПРАВА

Царинската управа е воде ки орган за процесирање на легалните стоки, откривање на нелегални стоки и за истраги поврзани со царински прекр оци и криви ни дела од областа на царинското работење како то се дефинирани со закон. Царината би требало да биде одговорна за развој на интегрирани процедури ме у разли ните органи вклу ени во оваа област (пр. Фитосанитарната и ветеринарната инспекција)[4].

Применливи принципи се:

- Одговорност за контролата и проверката на стоките кои ја минуваат др авната граница е во исклу ива надле ност на Царинската управа, а повремено би мо ело да има пренесување на надле ности, доколку истото е предвидено и регулирано со Меморандум за Соработка.
- Сите истраги за административни и дано ни - царински прекр оци и криви ни дела[5] од областа на царинското работење спа аат во надле ност на Царинската управа. Било која информација то се однесува на ваков прекр ок или криви но

---

[4]КАРДС Регионален Стратешки документ

дело од областа на царинското работење, или нивно откривање од страна на Грани ната полиција, или некој друг орган, е биде пренесена на Царинската управа, без никакво одло ување.

Врз база на овие принципи мо е да се развијат процедурите за координација ме у надле ните органи присутни на грани ните премини и на взелената границаг, по консултации поме у двата најинволвирани надле ни органи (опи ано во делот за процедури на грани ните премини и процедури на еезелената границаее - Царина и Грани на полиција):

АКТИВНОСТИ:

- Да се потпи е Меморандум за Соработка ме у Царинската управа и Грани ната полиција во кој е се усогласат ставовите за принципите кои се погоре наведени.

КООРДИНАЦИЈА НА СТРАТЕ КАТА ОПЕРАТИВНА ПОЛИТИКА

Лицата со највисок ранг од секој надле ен орган инволвиран во грани ното управување треба да се сре аваат најмалку една месе но за да ги координираат своите ставови. Др авниот Комесар за Интегрирано грани но управување е биде одговорен за свикување и водење на овие состаноци како независен олеснува .

ЦЕЛ:

- Првиот состанок е биде свикан откако е се донесат законите за измена и дополнување на Законот за внатре ни работи и Законот за преминување на др авната граница и дви ење во грани ниот појас.

НАЦИОНАЛЕН СИСТЕМ ЗА ГРАНИ ЕН МОНИТОРИНГ

ПОТРЕБА ОД ЕФИКАСЕН ПРОТОК НА ИНФОРМАЦИИ

Интегрираното грани но управување има потреба од системи за навремено и прецизно пренесување на информации. Овие системи мора да им ги обезбедат на оперативните планери и раководители сите информации кои им се потребни со цел да мо ат навремено да дискутираат и да постигнат ефикасна координација.

[5] **Kako što se utvrdeni so zakon**

Интегрираното грани но управување исто така зна и дека одредени информации мора да се пренесат до сите инволвирани органи, а не да останат во сопственост само на поедини структури. Тоа ни ја наметнува потребата да се осигураме дека самите системи за команда и контрола се интегрирани или во најмала рака поврзани.

Со основањето на Националниот Координативен Центар за Грани но Управување имаме мо ност да го постигнеме навремениот проток на информации на сите на кои тие им се потребни и да се постигне интеграција и поврзаност на системите.

ПРОЦЕДУРИ ЗА РАПОРТИРАЊЕ

Ние мора да се осигураме дека настаните кои се слу уваат на терен ведна се пријавуваат во формат кој е едноставен за разбирање и не остава место за недоразбирања, а во исто време да ги содр и сите неопходни информации на кои е се засноваат оперативните аналити ки одлуки.

АНАЛИЗА НА РИЗИЦИТЕ

Исто така, мора да се осигураме дека информациите кои се релевантни за анализите на ризикот и управувањето со ресурсите, како то се протокот на сообра ајот на грани ните премини, исто така прецизно да се забеле ат, внесат и поврзат со оперативните информации и за истите да се состави изве тај со цел да се добие целосна слика за состојбите.

Информациите за имиграцијата и информациите кои се релевантни за анализа и истраги, како то се податоците за време и место на влез и излез на лица и возила, мо е и треба да бидат инкорпорирани.

НАЦИОНАЛЕН СИСТЕМ ЗА ГРАНИ ЕН МОНИТОРИНГ КАКО ИНФОРМАТИ КО РЕ ЕНИЕ

 е се етаблира Национален Систем за Грани ен Мониторинг (НСГМ), заснован на информати ка технологија и кој е треба да обезбеди системи за команда, контрола и комуникации на Грани ната полиција. Треба да се превземат следниве екори:

- Персоналот кој работи на терен, особено од Грани ната полиција мора да има радио комуникација со нивната база. Тие исто така треба да бидат обу ени за процедурите за радио известување за да се обезбеди пренесување на вистинските информации на правилен на ин.
- Сите бази на Грани ната полиција (на кои теренските тимови, патроли и стати ни станици рапортираат по радио, или кои се дел на постојаниот, стати ен комуникациски систем на Грани ната полиција) мора да бидат опремени со

мре ен компјутер, поврзан преку ХФ радио врска за пренос на податоци[6] или телефон со НСГМ. Тој компјутер кој е интегрален дел од системот, треба да има инсталирано софтвер за команда и контрола, преку кој директно е се рапортира во Национален Координативен Центар за Грани но Управување и Националниот Контролен Центар на Грани ната полиција.

- Во Национален Координативен Центар за Грани но Управување сите вработени офицери и офицери за врска од Царинската управа, Министерството за одбрана, униформирана полиција и оние од соседните земји, е ги примаат сите изве таи пренесени преку националниот систем од страна на базите на Грани ната полиција во истиот момент кога тие е бидат пратени. Мониторинг работни станици е има и во Царинската управа и во Министерството за Одбрана. Информацијата исто така е биде графи ки прика ана на плазма екран во Национален Координативен Центар за Грани но Управување и Контролниот Центар на Грани ната полиција.
- Сите информации кои е се добијат на ваков на ин во истиот момент е стигнат и до работните станици на Одделот за тековни операции во Регионалните Центри.
- Софтверот за имиграции на НСГМ треба да биде поврзан со софтверот за команда и контрола.

Сите информации е се уваат во база на податоци која е се користи за
Инсталирањето на НСГМ е игра огромна улога во ре авањето на проблемите на оперативното грани но управување и е обезбеди крити на маса околу која е мо е да се развива Интегрираното грани но управување.

КАТЕГОРИЗАЦИЈА НА ГРАНИ НИТЕ ПРЕМИНИ

ПОТРЕБА ОД ПРИОРИТЕТИ ПРИ АЛОКАЦИЈАТА НА РЕСУРСИТЕ

обезбедување на финансиски и други средства во Македонија е доста те ко. Токму поради тоа е неопходно да се направи приоритет при нивната алокација, а во исто време да се подобри поддр ката на законската трговија и прекугранични ното дви ење[7]. Потребно е присуство на соодветна контрола и инспекциски мерки на грани ните премини. Пра ањето то се поставува е како ова да се постигне кога постојат недоволни ресурси, особено оние поврзани со здравството и земјоделството.[8]

---

[6] Резерви мора да бидат вклучени на пример, телефонските системи треба да имаат možност да користат високофрекфентна радио врска за пренос на податоци како резервна опција, а енергетските системи особено оние на оддалечени места мора да имаат
мо ност да се префрлат на системи за генерирање струја кои работат на ветер или вода.

[7] Od osobeno značewe e da se obezbedi 24 časovno prisustvo na nekoi od inspekciskite službi kako što e fitosanitarnata, zdrastvoto i veterinarstvoto poradi faktot što najmnogu vozila što prenesuvaat dobra se ohrabruvaat da preminat noćno vreme so cel da gi izbegnat gužvite na graničnite premini.

[8] Na primer postojat pomalku fitosanitarni inspektori od granični premini i e nevozmožno da se pokrijat site graničii premini i da se obezbedi 24 časovno prisustvo.

МОМЕНТАЛНА СОСТОЈБА

Република Македонија во моментов ги дели границите со Република Грција, Република Албанија, Република Бугарија и Заедницата на Србија и Црна Гора. Сите тие се зна ајни трговски партнери за извоз - увоз и како резултат на трговската размена постои зна ително ме угранично движење на стоки преку сите етири грани ни области. Ваквото дви ење има потреба од инспекциски објекти. Најголем дел од овие стоки се дви ат низ одреден број на грани ни премини, оние кои имаат најдобра патна инфраструктура.

Исто така, некои од грани ните премини по есто се користат за приватно, дома но или социјално дви ење, отколку за трговска размена. Други пак имаат регионално зна ење и имаат поголем проток на сообра ај отколку оние кои се користат само за социјално дви ење. Ваквите премини бараат помали инспекциски објекти во споредба со страте ките премини.

КОНЦЕНТРИРАЊЕ НА РЕСУРСИТЕ НА ОДРЕДЕНИ ГРАНИ НИ ПРЕМИНИ

Сосема разбирливо е да се концентрираат лимитираните инспекциски мо ности и персоналот на оние грани ни премини кои се најповолни за комерцијално дви ење и со најголем проток на сообра ај, со то би се овозмо ил брз и непре ен премин преку грани ните премини и трговска размена.[9]

КАТЕГОРИЗАЦИЈА НА ГРАНИ НИТЕ ПРЕМИНИ

Со цел да се постигне вакво не то, Македонските грани ни премини треба да бидат класифицирани во зависност од нивното страте ко зна ење откако е се консултираме со соодветните власти во околните др ави. За да се процени нивното зна ење треба да се земат во предвид фактори како комерцијалниот, социјалниот и дома ниот проток на сообра ај, страте ките и трговските дви ења и олеснувањето на трговијата. Бидеј и на сите граници постои трговска размена, потребно е да има по еден грани ен премин со целокупната потребна инфраструктура и ваквиот грани ен премин да биде ведна класифициран како грани ен премини од вКатегорија Иг. Консултацијата ме у надле ните органи за грани но управување и комерцијално - трговските организации, треба да ги одреди приоритетите за понатамо ната надградба на грани ните премини кои то е бидат потребни за унапредување на трговската размена.

Сите превозници е треба да бидат известени за политиката на приоритизација и е треба да бидат инструирани дека правилна инспекција на стоките единствено се вр и на грани ните премини од прва категорија додека останатите грани ни премини не бидат надградени.

---

[9] **Kako rezultat na toa će se olesni sobiraweto na uvozni taksi i carini.**

ЦЕЛИ:

- Создавање на владина политика за категоризација на грани ните премини која треба да биде комплетирана до 31 Декември 2003. Грани ните премини треба да бидат категоризирани според нивната страте ка трговска местополо ба, трговска функција и комерцијалниот проток на стока. Треба да бидат создадени три категории; Страте ки (Кат. И), Регионални (Кат. ИИ) и Социјални - Дома ни или Локални (Кат. ИИИ).

ПОТРЕБИ:

- Страте ките грани ни премини: деДолно Блацеее, деТабановце Ђ патенее, деДеве Баиree, деБогородицаее и де афасанее треба да бидат категоризирани во Кат. И и да имаат приоритет при добивањето на потребната материјално Ђ техни ка опрема, развој на инфраструктурата, набавка и употреба на скенери за комерцијалните возила.
- Органите за грани но управување да алоцираат свој персонал на грани ните премини во зависност од категоризацијата.
- Навремена најава од страна на Владата до соседните др ави и агенции донатори, за намерата да се направи и имплементира националната политика за категоризација на грани ните премини.
- Најава од страна на Владата и консултација со транспортните субјекти за намерата да се направи и имплементира националната политика за категоризација на грани ните премини.
- Создавање на механизми за консултација кои ги вклу уваат сите органи за грани но управување, со цел да се категоризираат, приоритизираат и надградат останатите грани ни премини кои не се класифицирани во првата категорија.
- Да се направат заедни ки планови за постапување во итни слу аи од страна на надле ните органи за грани но управување, во слу аеви кога треба од било каква при ина да се затвори грани ен премин од прва категорија и да се пренасо ат средствата на грани ното управување или да се пренасо и комерцијалниот и другиот сообра ај преку алтернативен грани ен премин. Со таквите заедни ки планови е се олесни трговската размена и е продол и преку грани ниот сообра ај.

се спре и неовластено набљудување (особено на компјутерските екрани).

КОНТРОЛА И ПРОТОК НА СООБРА АЈОТ

Намерата е во целосна согласност со Европските норми да се помогне брзиот транзит на комерцијалниот сообра ај преку грани ните премини. есто пати во минатото

постое е поте котија во спроведувањето на таа намера поради конфузијата кој орган е надле на. Тоа доведува е до големи застои во комерцијалниот сообра ај.

Царинската Управа е воде ка слу ба за процесирање на комерцијалниот сообра ај. Грани ната полиција треба да ја обезбеди неопходната поддр ка. Затоа Грани ната полиција мора да обезбеди доволен број на персонал и ресурси за да се опремат сите контролни линии на грани ните премини со цел да се овозмо и то е мо но побрз проток на сообра ајот.

ОПРЕМА

Во зависност од категоријата Грани ните Премини е бидат опремени со доволен број на:

а. Пе ати за документи,
б. Компјутерски терминали поврзани со националниот систем,
ц. Опрема за проверка, скенирање и итање на документи со ултравиолетово светло, ултравиолетови лампи и др.
д. Лупи џ 8/10,
е. Ретро - рефлективни лампи,
ф. Пе ати Ђ тембили за влез и излез,
г. Систем за регистрирање на регистерските табли ки поврзан со мре ниот систем за видео мониторинг,
х. Објект за скенирање на камиони,
и. Сензори за радијација,
ј. Мобилни и стационарни рендгени.

Експерти за детекција на фалсификувани документи да има на располагање на сите грани ни премини во секое време.

ЦЕЛИ:

- Создавање и примена на Стандардни Оперативни Процедури засновани на определените надле ности на Грани ната полиција и Царинската Управа до 31 Декември 2003

ЗАТВОРЕН СИСТЕМ ЗА ВИДЕО НАДЗОР (ЗСВН)

НЕПРОЦЕНЛИВА ОПРЕМА

Затворениот систем за видео надзор е од непроценлива вредност за мониторинг на состојбите на грани ните премини. Тој е им овозмо ува на оперативните раководители, да добиваат информации во иво, то е им помага во процесот на донесување одлуки. Тој мо е да обезбеди докази, да им овозмо и на раководителите да го контролираат однесувањето и работењето на персоналот и мо е да обезбеди контрола на одредени информации преку имплементирање на одредени софистицирани системи како на пример систем за итање на регистерски табли ки. Накратко ка ано, затворениот систем за видео надзор претставува многу корисен систем кој помага во управувањето со границите.

ИНСТАЛАЦИЈА И ПОВРЗУВАЊЕ

За да ги искористиме бенефициите на овој систем таквата опрема која ве е е инсталирана на пове ето грани ни премини е биде инсталирана и обновена на сите грани ни премини и е биде мре но поврзана со цел да:

- Се обезбеди визуелен мониторинг на активностите на грани ните премини и аеродромите во иво.
- Овозмо и процес на мониторинг на персоналот од страна на управата.
- Овозмо и автоматско регистрирање на регистерските табли ки во националната база на податоци.

ВНЕСУВАЊЕ НА ПОДАТОЦИ И КОНТРОЛА

Први ното примање на податоците и контролата на камерите е биде во Националниот Контролен Центар на Грани ната полиција и мо е да биде вграден во Системот за Грани но Управување на Грани ната полиција. Секундарното примање на податоци е биде до Царинската Управа и НКЦГУ. Тие е имаат мо ности да ја превземат контролата над камерите од Грани ната Полиција со цел да помогнат доколку е потребно во координација на ре авање на инциденти.

ПРЕТРЕС НА КОМЕРЦИЈАЛНИ И ДРУГИ ВОЗИЛА

ПОТРЕБА ОД ПРЕТРЕС

Потребата да се контролираат, проверуваат и претресуваат комерцијалните и другите возила кои преминуваат преку грани ните премини произлегува најмногу од две при ини. Најпрво - поради потребата да се откриваат нелегални стоки и да се собираат увозни дава ки од легалните стоки, како извор на др авен приход и второ - поради потребата да се спре и верцот и трговијата со лу е кои влегуваат во др авата. Првата од овие две е функција на Царинската Управа, а втората функција на Грани ната

полиција, но двете мо е да бидат поврзани со бројни фактори, на пример на инот на транспорт, мре ата и индивидуите. Затоа е од витално зна ење напорите на двете слу би да бидат координирани и заемно подр ани.

ИЗБЕГНУВАЊЕ НА УВОЗНИ ДАВА КИ

Се   ини дека избегнувањето на увозните дава ки е   ироко распространето, но поради непостоење на детална проценка и анализа на ризикот невозмо но е да се ка е колкав приход губи др авата како резултат на избегнувањето на увозните дава ки.
Во моментов, процедурите за претрес на комерцијалните возила и царинење на стоката овозмо уваат голем процент на избегнување на пла ањето на увозните дава ки.

Сега ната пракса е возилото кое влегува во др авата и носи стока да биде регистрирано на грани ниот премин. Потоа истото се пра а во внатре носта во царинска испостава за стоково царинење. Таму стоката е царинета и платени се соодветните увозни дава ки. Откако ова   е се завр и терминалот за царинење на стоката ја известува царинската испостава на грани ниот премин. Доколку се појави разлика, мобилна царинска екипа се пра а на самото место каде   то се нао а возилото за да изврши проверка.

Ваквата пракса е многу   еста во светот. Сепак, за таа правилно да функционира, потребно е системот да биде способен за брзи и соодветни реакции - контроли и баланси за да се осигура дека целокупната стока е царинета. Дури и со вакви проверки возмо но е избегнување на увозните дава ки. Без вакви проверки релативно е лесно за комерцијалното возило да го избегне терминалот за царинење, да ја избегне проверката на стоката и пла ањето на увозните дава ки. Доколку подоцна се вр и истрага врз воза ите, тие мо е да тврдат дека незнаат ни то, или не биле запознаени со процедурата, а за тоа време стоките се разнесени и малку мо е да се стори без подлабока истрага на слу ајот.

НЕЛЕГАЛНИ СТОКИ[10] И ТРГОВИЈА СО ЛУ Е

На ист на ин на кој то   верцерите се обидуваат да избегнат пла ање на данок, олеснува ите и пренесува ите на нелегална стока преку регионот користат софистицирани на ини за пренос на мигранти и   верц на стока. На пример, криење на роба во пратки со храна или други испарливи стоки, во цистерни или со   ива стока, каде е те ко да се откријат. Високо техноло ката детекциона опрема, како   то се ренгенските скенери, кои иако не се направени да откриваат лу е мо е да се користат и за таа намена, покрај проверка на товар, претставуваат поголем проблем за криминалците и нај есто ги тераат да размислат да влезат на помалку за титени влезни то ки[11].

[10] За нелегални се сметаат стоките чие поседување само по себе представува кривично дело.
[11] Профилирањето тука може да ни помогне со поставување на прашањето зошто камионот оди по подолгиот пат и користи граничен премин без скенер.

ПОТРЕБА ОД ПРОФИЛИРАЊЕ, РАЗУЗНАВАЊЕ И ПРОАКТИВНА ИСТРАГА

Проверката и претресот на возила, дури и со скенери е процес кој одзема доста време. Доколку сите комерцијални возила се проверуваат и претресуваат темелно, е настане голема гу ва. Ова е биде спротивно на интересите на др авата и против најдобрите пракси на ЕУ, ија то цел е да ја олесни трговијата, а не да ја искомплицира. Затоа, потребно е да постои систем на правење профили, базиран врз серија на параметри и индикатори кои овозмо уваат селективно и подобро насо ено претресување. Со оглед на фактот дека најголем дел од сообра ајот е од мало или никакво зна ење за органите кои го спроведуваат законот, разумно е да развијат техники на профилирање, поддр ани со разузнавање и анализа на аблони на патување, со цел да се овозмо ат најефикасни проверки со моментално располо ивата технологија.

Од витално зна ење се проактивните истраги и разузнавањето кои ги вр ат и полицијата и царината. За разузнава ката слика да биде то е мо но покомплетна, профилирањето то е мо но подобро и истрагата то е мо но потемелна, царинскиот и полицискиот систем треба да имаат елементи на интеграција. Мора да постои процес на размена на информации и споредба на разузнава ки податоци. Аналити ките системи би требало да бидат компатабилни.

Со цел претресот и проверката на возилата да се одвива брзо и ефикасно без каснење и забуни, потребни се јасни процедури на самите грани ни премини, базирани на надле ностите на органите.

АКЦИИ:

- Сега ната АСЅЦУДА база на податоци која се применува од страна на Царинската Управа треба приоритетно да по не да се користи како национален систем, интегрирај и ги сите грани ни премини и терминали за ослободување, со то е се овозмо и побрз метод за идентификација на комерцијалните возила кои ис езнале.
- Заедни ка единица на Грани ната полиција, Царинска Управа и Министерството за транспорт и врски треба да биде формирана со цел да ја испита мо носта за создавање зони за ослободување на стоката во или до соодветните[12] грани ни премини, со то би се избегнало комерцијалните возила кои пренесуваат стоки да се дви ат независно и без придру ба во др авата пред да се испитаат и да се плати данок на истите.
- Поефикасно профилирање е се воведе како метода за подобро насо ен претрес и проверка.

---

[12]Гранични премини на кои мора да поминат комерцијалните стоки (види категоризација на ГП).

- Набавка на скенери за комерцијални возила за грани ните премини од прва категорија.
- Заедни ка наменска единица на полицијата и царината за идентификација на заедни ки аналити ки информати ки систем со база на податоци, кој е одговори на барањата на двете слу би и кој овозмо ува размена на корисни информации.
- Институционално формирање на Грани на Разузнава ка Група, со инета од ви и разузнава ки аналити ари од Одделот за криминалисти ка полиција[13], Грани ната полиција и Царинската Управа. Оваа група да се сре ава редовно една неделно а по потреба и по есто (види дел Разузнавање).

[13] Разузнавачки аналитичари во одделот за криминална полиција се предвидени со реформата на полицијата.